

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання української мови

Освітня програма: **“Українська мова і література”
Перший (бакалаврський рівень)**

Спеціальність: **014 Середня освіта
014.01 Українська мова і література**

Галузь знань: **01 Освіта/ Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	“Методика викладання української мови”
Викладач	кандидат філологічних наук, доцент Грещук Валентина Василівна
Контактний телефон викладача	050-687-93-63
E-mail викладача	zavershok@gmail.com
Формат дисципліни	денна
Обсяг дисципліни	180 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення основних аспектів щодо підготовки лекційних, практичних занять із мовознавчих дисциплін.
2. Анотація до курсу	
<p>Методика навчання мови – наука, що досліджує і визначає зміст, форми організації, технологію проведення уроків, застосування методів, прийомів і засобів навчання мови в загальноосвітніх школах. Методика забезпечує реалізацію принципів навчання в умовах викладання української мови з усім її комплексом складних завдань: розуміння суспільної ролі мови, засвоєння необхідного мінімуму мовних понять, рівнів і закономірностей функціонування мови, реалізації світоглядних функцій рідної мови, оволодіння усіма видами мовленнєвої діяльності, культурою усного й писемного мовлення. Методика забезпечує таку систему навчання мови, що відповідає сучасній теорії мовознавства про сутність мови та її суспільні функції, роль мови в історії народу та збереженні його менталітету.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Методика викладання української мови» – науково обґрунтувати систему навчання української мови на основі досягнень сучасної методичної науки, педагогічного досвіду учителів-словесників, а також кращих вітчизняних педагогів-методистів минулого; формувати у майбутніх вчителів національно свідоме ставлення до української мови як рідної та державної, розуміння її значення як предмета шкільного навчання і засобу засвоєння інших дисциплін.</p> <p>Курс передбачає такі цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготувати майбутніх вчителів до педагогічної діяльності в умовах формування сучасної школи, реалізації концепцій мовної освіти в Україні; - збагачувати майбутніх учителів-словесників знаннями у сфері методики української мови, на основі яких вони могли б домагатися свідомого і міцного засвоєння учнями програмового матеріалу з мови, ефективно організовувати навчальну діяльність школярів та формувати їх пізнавальну самостійність; - формувати у студентів професійно-методичні вміння та дослідницькі навички; розвивати уміння здійснювати самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження; - розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки; навчати майбутніх учителів самостійно працювати з науково-методичною літературою, лінгводидактичним матеріалом; - стимулювати науково-методичну творчість студентів, навчати співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, прагнути вдосконалювати свою педагогічну освіту та прищеплювати творче ставлення до вчительської праці, застосовувати педагогічні інновації; - виховати у студентів особистісні якості майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі вчителя, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням; - формувати у майбутніх учителів національно свідомого ставлення до української мови як рідної і державної, розуміння її значення. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У процесі опанування дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності; • знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя; • здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній 	

діяльності;

- здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях;
- здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України;
- здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя;
- здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови;
- здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів із використанням передових освітніх технологій;
- здатність використовувати знання про мову як особливу знакову систему у професійній діяльності, її природу, функції, рівні;
- здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань;
- здатність кваліфіковано застосовувати сучасні принципи, підходи, прийоми і засоби формування комунікативної компетентності учнів закладів середньої освіти;
- здатність трансферу сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, у практику викладання української мови та літератури; обміну досвідом професійної діяльності та критичного аналізу власних педагогічних напрацювань;
- здатність до здійснення діяльності з організації, проектування навчально-виховного процесу з української мови і літератури та окремих його складових з урахуванням особливостей типу навчального закладу, індивідуальних та вікових особливостей учнів на основі знань теорій та практики середньої освіти, методики викладання української мови і літератури;
- здатність до реалізації виховної функції під час навчання;
- володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів;
- здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери;
- здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності;
- уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання української мови та літератури (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах;
- здатність реалізовувати ефективні підходи, принципи, стратегії, технології, методи, прийоми вивчення й викладання української мови та літератури на підставі передового досвіду; розробляти навчально-методичні матеріали для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі);
- здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності);
- здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання;
- здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.;
- здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері;
- вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній

діяльності;

- мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- діагностувати індивідуальні навчальні особливості учнів та опікуватися різними категоріями учнів з особливими освітніми потребами під час планування та навчання;
- усвідомлювати рівні можливості колег та учнів, задіяних у навчально-виховному процесі (расові, гендерні, релігійні, політичні тощо), встановлювати ефективну комунікацію з представниками різних субкультур;
- мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації й посилює та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачити можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці;
- бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення;
- уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах літературознавства, мовознавства, методики навчання фахових дисциплін; оцінювати результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття	18
лабораторні заняття	18
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	3	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1.Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна 1. Предмет і завдання методики. 2. Концептуальні засади навчання української мови 3. Рідна мова – основа інтелектуального і духовного розвитку особистості 4. Лінгвістичні основи навчання української мови 5. Основні аспекти навчання української мови 6. Комунікативне	лекція, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Проаналізувати основні аспекти навчання української мови і довести	3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять

спрямування у навчанні української мови 7. Закономірності навчання української мови 8. Психологічні та дидактичні основи навчання української мови 9. Міжпредметні зв'язки та інтегроване навчання			важливість комунікативного аспекту у змісті чинної програми з української мови.		
Тема 2. Зміст і організація навчання української мови в освітніх закладах 1. Зміст і принципи побудови курсу «Українська мова» 2. Основні етапи вивчення української мови 3. Варіантність структури і змісту курсу «Українська мова» в 5-9 і в 10-11 класах 4. Поглиблений курс української мови 5. Принципи побудови шкільних підручників	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Проаналізувати чинні програми з української мови для 5-9 класів.	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Теорія і практика сучасного уроку 1. Проблема уроку в сучасній лінгводидактиці 2. Класифікація уроків 3. Особливості структури уроку мови 4. Технологія сучасного уроку мови 5. Нетрадиційні (нестандартні) уроки 6. Планування уроків мови та підготовка до них 7. Спостереження й аналіз уроку	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Довести органічну єдність змісту та форми проведення уроку.	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Технологія навчання української мови 1. Методи і прийоми навчання української мови 2. Характеристика методів навчання 3. Програмоване навчання 4. Комп'ютеризоване навчання 5. Інтерактивні методи навчання 6. Системний підхід у навчанні мови	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Укласти анотований список	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять

7. Проблемність у навчанні 8. Вивчення програмового матеріалу укрупненими частинами 9. Засоби навчання			методичних статей на тему «Інноваційні технології навчання української мови».		
Тема 5 Особливості засвоєння лінгвістичної теорії 1. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії 2. Особливості вивчення лексикології 3. Особливості засвоєння фразеології 4. Методика навчання будови слова і словотвору 5. Основні поняття граматики 6. Особливості вивчення морфології 7. Методика навчання орфографії 8. Особливості вивчення синтаксису 9. Методика навчання пунктуації	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 15 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Обґрунтувати необхідність реалізації принципів наступності і перспективності у вивченні шкільного курсу лексики, морфології і синтаксису.	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Словникова робота на уроках української мови 1. Лінгводидактичні основи словникової роботи 2. Зміст і форми словникової роботи 3. Словникові вправи 4. Лексична робота на уроках граматики 5. Робота над словом на уроках літератури та інших предметів 6. Робота із словниками 7. Формування лексичних умінь і навичок	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Підготувати розповідь про методику формування у школярів якостей мовлення.	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Робота з розвитку зв'язного мовлення учнів 1. Основні напрями роботи з розвитку мовлення і принципи мовленнєвої підготовки учнів 2. Мовленнєвознавчі поняття і шляхи їх засвоєння 3. Ознайомлення з мовленнєвими нормами та	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять

<p>комунікативними якостями мовлення</p> <p>4. Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання</p> <p>5. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності. Говоріння, письмо</p> <p>6. Аналіз тексту</p> <p>7. Види переказів</p> <p>8. Учнівські твори</p> <p>9. Помилки у мовленні учнів</p>			<p>наукові джерела. Підготувати розповідь про методику проведення стислого переказу на основі прослуханих радіо- і телепередач.</p>		
<p>Тема 8</p> <p>Основні напрями роботи зі стилістики.</p> <p>1. Предмет і завдання шкільної стилістики</p> <p>2. Функціонально-стилістичне спрямування у вивченні мови</p> <p>3. Опрацювання стилів мовлення у 5-7 класах</p> <p>4. Узагальнення і систематизація набутих знань із стилістики; формування стилістичних умінь та навичок</p> <p>5. Стилiстичні вправи</p>	<p>лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота</p>	<p>2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.</p>	<p>2 год 2 год 2 год 10 год</p> <p>Опрацювати відповідні наукові джерела. Підготувати розгорнутий конспект уроку за однією з тем розділу «Стилiстика»</p>	<p>5 балів 5 балів 3 бали</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 9.</p> <p>Удосконалення знань, умінь і навичок з мови у старших класах</p> <p>1. Основні вимоги до формування мовної особистості старшокласника</p> <p>2. Особливості узагальнення і систематизація найважливіших відомостей з мови</p> <p>3. Поглиблення і систематизація знань, умінь і навичок з культури мовлення, стилістики і риторика</p> <p>4. Форми занять з мови у 10-11 класах</p> <p>5. Лінгвістичний аналіз художніх текстів на уроках мови та літератури</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.</p>	<p>2 год 2 год 10 год</p> <p>Опрацювати відповідні наукові джерела. Підготувати завдання для проведення шкільної олімпіади серед 5-6, 7-9 класів.</p>	<p>5 балів 3 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 10.</p> <p>Факультативні заняття з української мови.</p> <p>1. Мета та завдання проведення факультативних занять з української мови, їх місце у навчально-виховному процесі.</p>	<p>лекція, самостійна робота</p>	<p>2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.</p>	<p>2 год 5 год</p> <p>Опрацювати відповідні наукові джерела. Зібрати</p>	<p>3 бали</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

2. Аналіз авторських програм факультативних занять. 3. Методика проведення факультативних занять з української мови. 4. Аналіз конспектів факультативних занять з української мови. 5. Розроблення конспектів факультативних занять з української мови.			вправи та завдання творчого характеру на одну з тем (за вибором) факультативного курсу «Словники – музеї слів».		
Тема 11. Позакласна робота з української мови 1. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови 2. Форми і зміст позакласної роботи 3. Шкільний кабінет української мови – осередок позакласної роботи	лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Скласти план проведення «Тижня української мови у школі».	5 балів 5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 12. Методична робота вчителя-словесника 1. Педагогічна практика студентів 2. Значення і форми методичної роботи 3. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів 4. Робота методичних об'єднань	лекція, лабораторне заняття, самостійна робота	2, 4, 5, 6, 7, 10, 14, 19, 23, 24, 27, 30, 32, 35, 36.	2 год 2 год 10 год Опрацювати відповідні наукові джерела. Охарактеризувати форми методичної роботи в школі; напрями і форми самоосвіти вчителя.	5 балів 3 бали	Протягом семестру згідно з розкладом занять
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт “9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» [Режим доступу: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb.pdf]). Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 15 балів за самостійну роботу; 15 балів за контрольну роботу; 50 балів за іспит.				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично довершене висвітлення питань.				
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою.				

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
--	---

7. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83-%D1%83-%D0%94%D0%92%D0%9D%D0%97-%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82-%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96-%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8F-%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8i> Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc?fbclid=IwAR14PNKG9iKdUn4NjsjoX0rOCZr7YVFeNGdlgE3J2alaDNsc_GiizOs3_NQ

8. Рекомендована література

1. Гляненко К. Розвиток комунікативних здібностей учнів на уроках української мови // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 132. – С. 138-141.
2. Горошкіна О.М. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. – Х.: Основа, 2010. – 111 с. (Б-ка журн. “Вивчаємо українську мову та літературу”; Вип. 5 (78)).
3. Горошкіна О.М. Формування мовної особистості учня / О.М. Горошкіна, О.С. Кузьмішина, Н.В. Мордовцева, А. В. Нікітіна та ін. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2009. – 304 с.
4. Грибан Г.В. Практикум з методики викладання мови: навч.-метод. посіб. / Г.В.Грибан, О.А.Кучерук. – 2-е вид. – К.: Кондор, 2010. – 160 с.
5. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2004. – 1-2. – 64 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови: навч. пос. К.: Центр навч. літ-ри, 2008. – 176с.
8. Жулева Л. Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури // Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 60. – С. 356-362.
9. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003. – 261 с.
10. Караман О.С. Методика викладання української мови в гімназії. – К.: Ленвіт, 2000. – 272 с.
11. Кардаш Л. Лінгвістичні, психолого-педагогічні та лінгводидактичні засади розвитку зв'язного мовлення школярів на уроках української мови // Молодий вчений. – 2017. – № 5. – С. 360-364.
12. Кілочок В. Використання ІКТ на уроках української мови й літератури та у виховній роботі класного керівника // Таврійський вісник освіти. – 2016. – № 4. – С. 226-231. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_4_44
13. Кобцев Д.А. Українська мова. 5-7 класи: критерії оцінювання, тестові завдання, дидактичні матеріали, методичний коментар, соціокультурний принцип систематизації текстів. – Харків: Вид. група «Основа», 2007. – 256 с.
14. Коваль Г.П. Методика викладання української мови. – 2-е вид., допрац. та доповн. / Г.П.Коваль, Н.І.Деркач, М.М.Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2008. – 287 с.
15. Козир М. Аргументація як інтелектуально-комунікативна діяльність учнів 5-7 класів на уроках української мови // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. – 2014. – Вип. 41. – С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_41_10
16. Копусь О. А. Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів // Наука і освіта. – № 1. – 2011. – С. 47–50.
17. Копусь О. А. Застосування активних методів навчання у формуванні фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів // Наукові записки : науковий збірник. – К. : НПУ імені М. М. Драгоманова, 2012. – Вип. CIV(104). – С. 102–111.
18. Копусь О. А. Концептуальні підходи до розроблення змісту й організації процесу формування у майбутніх магістрів-філологів професійної мовленнєвої компетенції // Українська мова і література в школі. – № 2 (88). – 2011. – С. 46–51.

- 19.Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www. URL: http://ualib.com.ua/br_6601.html
- 20.Криворученко С. Виховання учнів на уроках української мови та літератури засобами літературного краєзнавства // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. – 2017. – № 3. – С. 224-230.
- 21.Кучеренко І. Цілевизначення як основа проектування сучасного уроку української мови // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. – 2013. – Вип. 40. – С. 209-213.
- 22.Мандрик Н. До проблем сучасного уроку української мови // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. – 2014. – Вип. 8. – С. 139-142.
- 23.Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.І. Пентилюк: Підручник для студентів. – К.: Ленвіт, 2000. – 264 с.
- 24.Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / кол. авт. за ред. М. І. Пентилюк ; М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна та ін. – К. : Ленвіт, 2009. – 400 с.
- 25.Нагрибельна І. Методика навчання лексики на уроках української мови // Молодий вчений. – 2017. – № 4. – С. 402-405.
- 26.Нетрадиційні уроки. Українська мова. 5-12 класи / Укладач Л.І. Нечволод. – Харків: Торсінг Плюс, 2008. – 256 с.
- 27.Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника : монографія. – К. : Ленвіт, 2013. – 338 с.
- 28.Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. / Наталя Миколаївна Остапенко, Тетяна Володимирівна Симоненко, Вікторія Миколаївна Руденко. – К. : Академія, 2011. – 248 с.
- 29.Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. – 3_те вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
- 30.Пентилюк М. І. Сучасний урок української мови / Марія Іванівна Пентилюк, Тетяна Григорівна Окуневич. – Х. : Основа, 2007. – 176 с.
- 31.Плиско К.М. Теорія і методика навчання української мови в середній школі. – Харків, 2001. – 114 с.
- 32.Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2003. – 302 с.
- 33.Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Рідна мова. 5-12 класи. – К., 2007. – 176 с.
- 34.Семенів Н. Особливості використання електронного підручника на уроках української мови // Проблеми сучасного підручника. – 2016. – Вип. 16. – С. 384-392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2016_16_36
- 35.Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. – Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. – 404 с.
- 36.Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія. – Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2006. – 328 с.
- 37.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.: метод. посібн. / Пометун О. І, Пироженко Л. В. За ред. О. І. Пометун. – Київ, 2004. – 192 с.
- 38.Шелехова Г. Формування мовної особистості як умова мовленнєвого розвитку учнів основної школи на уроках української мови // Рідне слово в етнокультурному вимірі. – 2013. – С. 543-552.
- 39.Шубак Г. Використання організаційних форм навчальної діяльності учнів на уроках української мови у класах з малою наповненістю учнів. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2012_2012_70

Інформаційні ресурси

http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/
<http://subject.com.ua/lesson/mova/>
<http://gorodenok.com/конспекти-уроки/>
<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>
http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html
http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html
http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html
http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/
<https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>

<http://ukrlitera.ru/index.php/ukr-mova-ta-literatura/kalplanukr>

http://nico-ukr.at.ua/news/kalendarni_plani/1-0-3

Викладач *кандидат філологічних наук, доцент* **Грещук Валентина Василівна**